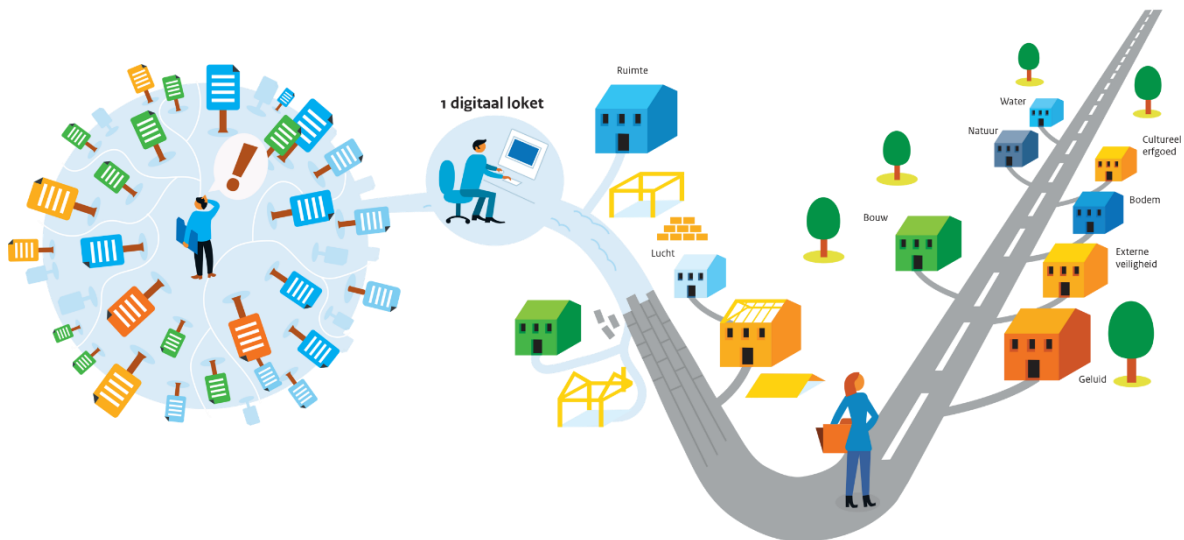

Deelprogramma Digitaal Stelsel Omgevingswet

Globale Architectuur Schets Portalen

Versie 2.0 Definitief 9 januari 2020

Colofon

Titel	: Globale Architectuur Schets Portalen
Versie	: 2.0 Definitief
Datum	: 9 januari 2020
Opdrachtgever	: Programma Implementatie Omgevingswet
Opdrachtnemer	: Deelprogramma DSO
Auteurs	: Bas Cromptvoets <i>Domeinarchitect PDSO</i> Toine Schijvenaars <i>Domeinarchitect PDSO</i> Silvion Moesan <i>Projectarchitect</i>
Contactpersoon	: Kadaster Tactisch Beheer Organisatie TBO-DSO-LV@kadaster.nl
Gebaseerd op	: Visie 1.0 Programma van eisen 2.4 Doelarchitectuur 3.11 Globaal Content Raamwerk 1.1 Overall GAS 2.0

Versiehistorie

Versie	Status	Datum	Auteur(s)	Toelichting
1.1	Concept	21-09-2018	S. Moesan	Bronversie
1.90	Concept	25-11-2019	T. Schijvenaars B. Cromptvoets	Nieuwe opzet GAS en actualisatie.
1.92	Concept	17-12-2019	T. Schijvenaars B. Cromptvoets	Tussenversie: reviewcommentaar Provincies, Gemeenten en Waterschappen verwerkt
2.0	Definitief	09-01-2020	B. Cromptvoets	Oplevering Major Release

Goedkeuring

Functie	Naam	Versie	Datum	Handtekening
Stelselarchitect namens het Opdrachtgevend Beraad	René Kint	2.0		
Programmadirecteur Implementatie Omgevingswet namens de Programmaraad	Bert Uffen	2.0		
Lead architect programma	Anton van Weel	2.0		

Distributie

Functie/Orgaan	Versie	Opmerkingen
Programmaraad Implementatie Omgevingswet	2.0	
Stelsel Architectuur Board (SAB)	2.0	
Stelsel Architectuur Team (SAT)	2.0	
Programma/Project Architectuur Team (PAT)	2.0	
Productowners/Productarchitecten	2.0	
Strategische Ontwikkelpartners (senior supplier)	2.0	

Review

Naam	Versies
SAT	1.90
Projectarchitect	1.90, 1.92

Inhoudsopgave

1	INLEIDING.....	5
1.1	Doel en resultaat	5
1.2	Samenhang andere documenten.....	5
1.3	Leeswijzer.....	6
2	GRONDSLAGEN	7
2.1	Grondslagen.....	7
2.2	Principes.....	7
3	ORGANISATIE	9
3.1	Overzicht capabilities	10
3.1.1	Oriënteren via regels en kaart Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
3.2	Resources	13
4	INFORMATIE	15
4.1	(bedrijfs)objectenmodel.....	15
4.2	Informatie-uitwisseling	16
4.3	Standaarden	16
5	APPLICATIE.....	18
5.1	Applicatiecomponenten.....	18
5.2	Koppelvlakken	18
5.3	Herbruikbare bouwblokken.....	19
5.3.1	Gebruiken	19
6	NETWERK	20
6.1	Eisen aan Netwerklaag	20
6.2	Aansluiting andere omgevingen	20
7	BEHEER.....	21
7.1	Beheertoepassingen	21
8	BEVEILIGING EN PRIVACY	22
8.1	BIV-classificaties.....	22
	BIJLAGE A: BRONNEN	25

1 Inleiding

Dit document bevat de *Globale Architectuur Schets* (GAS) voor de componentcluster Portalen.

De GAS portalen van DSO-LV Omgevingsloket beschrijft het portalenraamwerk en een aantal DSO-portalen waarin algemene informatie en specifieke toepassingen beschikbaar worden gesteld voor eindgebruikers, beheerders en ontwikkelaars.

1.1 Doel en resultaat

Het doel van een GAS is het beschrijven van de globale architectuur en de keuzen die daarin voor het component Portalen gemaakt zijn.

De GAS bevat de hoofdkeuzen voor de te ontwikkelen oplossing. Daarnaast zorgt de GAS dat de oplossing aansluit op architectuur van de interbestuurlijke partners (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen). Dit geheel zorgt ervoor dat de veranderopgave in samenhang met andere veranderingen wordt gerealiseerd en past binnen de gewenste toekomst vaste informatievoorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Een GAS stelt de opdrachtgever in staat gedurende het opstellen ervan besluiten te nemen over onderkende architectuurkeuzen. De PSA (Project Start Architectuur) werkt de GAS uit voor de hele breedte van de oplossing. De PSA is gehouden aan de oplossingsrichting en de kaders beschreven in deze GAS en kan hiervan niet afwijken zonder akkoord van de Stelsel Architectuur Board (SAB) van het DSO.

De Overall GAS (OGAS) is de overkoepelende kapstok met algemene kaders en richtlijnen voor het stelsel waar elke GAS aan moet voldoen om een digitaal stelsel te realiseren dat werkt en op een eenduidige en samenhangende manier is opgezet.

Het doel van een GAS is het beschrijven van de globale architectuur en de keuzen die daarin voor de Portalen gemaakt zijn. De GAS beschrijft het eindbeeld van de oplossing en hoe dit eindbeeld in een aantal realiseerbare stappen bereikt wordt.

Daarnaast zorgt de GAS dat de oplossing aansluit op architectuur van de interbestuurlijke partners (provincies, gemeenten en waterschappen). Dit geheel zorgt ervoor dat de veranderopgave in samenhang met andere veranderingen wordt gerealiseerd en past binnen de gewenste toekomst vaste informatievoorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Het doel van Portalen is het beschikbaar stellen van de gebruikerstoepassingen aan de gebruikers van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Totaal gaat het om vier toepassingsgebieden die ieder met een eigen URL worden geïdentificeerd en verschillende combinaties van elektronische authenticatiemiddelen ondersteunen.

1.2 Samenhang andere documenten

De laatste versie van het document 'DSO – Architectuur – Governance' licht toe hoe de GAS samenhangt met bovenliggende kaders en andere architectuurdocumenten. Portalen hebben een sterke relatie met:

- GAS Gebruikerstoepassingen
In de GAS van Gebruikerstoepassingen wordt beschreven hoe de gebruikerstoepassingen worden ingevuld binnen het DSO en welke eisen gesteld worden aan de functionaliteit van Samenwerken. Deze gebruikerstoepassingen worden ontsloten in het portaal.
- GAS Samenwerken
- GAS Viewer Regel en Kaart
- In de GAS Viewer Regel en Kaart wordt beschreven dat de gebruiker zich kan oriënteren op een kaart door een gebied of locatie te selecteren. Op basis van die selectie laat de viewer zien welke regels er gelden en welke informatie beschikbaar is.
- GAS Knooppunt – Toegang (IAM)
In de GAS Knooppunt Toegang worden onder andere de kaders rondom inloggen, autorisatie en authenticatie beschreven.
- GAS Knooppunt – Gegevensuitwisseling
De applicatieservices worden ontsloten middels het Knooppunt - Gegevensuitwisseling. De API-manager van het Knooppunt is benaderbaar vanuit het Digitaal Loket Omgevingswet voor Derden.

In deze GAS wordt vooral verwezen naar de andere GAS-en. Alleen als het voor het begrip noodzakelijk is wordt globaal en in algemene termen functionaliteit uit andere GAS-en beschreven. De reden hiervoor is dat de omgeving sterk in beweging is. Impact van wijzigingen in andere GAS-en op deze GAS wordt zo beperkt.

1.3

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de Grondslagenlaag beschreven, en de aanvullingen/uitzonderingen op de principes (benoemd in de OGAS)

In hoofdstuk 3 wordt de Organisatielaag beschreven.

In hoofdstuk 4 wordt de Informatielaag beschreven en de aanvullingen/uitzonderingen op de standaarden (benoemd in de OGAS) die van toepassing zijn voor deze GAS.

In hoofdstuk 5 wordt de Applicatielaag beschreven.

In hoofdstuk 6 wordt de Netwerklaag beschreven

In hoofdstuk 7 worden de Beheeraspecten beschreven.

In hoofdstuk 8 worden de aanvullingen/uitzonderingen op de beveiliging en privacy (benoemd in de OGAS) beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

In hoofdstuk 9 worden de aanvullingen/uitzonderingen op de transitie (benoemd in de OGAS) beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

Bijlage A betreft de lijst met bronnen die voor het opstellen van deze GAS gebruikt zijn.

2 Grondslagen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kaders die van toepassing zijn op de positie en rol van Portalen, waarbinnen de dienstverlening plaatsvindt. Het is een beschrijving in brede zin, dat wil zeggen de wat en hiermee onafhankelijk van de te kiezen oplossing. De algemeen geldende grondslagen staan beschreven in het OGAS. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op aanvullingen en afwijkingen van deze algemene grondslagen.

2.1 Grondslagen

Er zijn geen aanvullingen/uitzonderingen op de algemene grondslagen (benoemd in de OGAS) die van toepassing zijn voor deze GAS.

De specifieke grondslag voor de GAS Portalen is Digitoegankelijkheid, een standaard voor digitale dienstverlening. In de standaard voor digitale toegankelijkheid staan afspraken en eisen voor de manier waarop websites ontworpen, gebouwd en beheerd moeten worden. Volgens de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn moeten Nederlandse overheidsinstanties voldoen aan de eisen uit hoofdstuk 9 van EN 301 549. Dit staat gelijk aan WCAG 2.1, niveau A en AA.

Overige grondslagen met betrekking tot portalen zijn te vinden bij de GAS Knooppunt Toegang

2.2 Principes

In deze paragraaf worden de aanvullingen/uitzonderingen op principes (benoemd in de OGAS) beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

Voor elke principe dat van toepassing is, wordt aangegeven hoe deze ingevuld wordt voor deze GAS. Om duplicatie van teksten in de OGAS te voorkomen worden op de identificatie, statement en eisen na de andere standaard onderdelen van een principe weggelaten. Hiervoor kan de OGAS geraadpleegd worden.

Organisatie

DSO02	Het stelsel functioneert als 1 geheel voor zowel personen als systemen.
	Het Digitaal Loket Omgevingswet biedt de mogelijkheid om in het portaal beschikbaar gestelde gebruikerstoepassingen te gebruiken om met stelselonderdelen te interacteren.

Applicatie

DSO05	Alles is een service.
	In de portalen wordt presentatielogica gescheiden van data en functionaliteit. Functionaliteit wordt via services beschikbaar gesteld.

DSO4 - IA	Oplossingen zijn eenvoudig, generiek en kosten effectief.
	Portalen zijn, zo mogelijk, infrastructuur- en omgevingsonafhankelijk.

DSO07	Hergebruik voor koop voor maak
	De portalen maken gebruik van herbruikbare functies voor logging, rapportage e.d. (zie H3.4 Herbruikbare Bouwblokken).

DSO03	Data is de brandstof van het stelsel.
	Wijzigingen in helpteksten, vaste schermteksten of in de wet- en regelgeving hebben geen invloed op de software van portalen en onderliggende componenten. Dat geldt ook voor de inhoud van mappen.

3 Organisatie

In dit hoofdstuk wordt de Organisatielaag beschreven van Portalen, deze is bepalend voor de te kiezen oplossingen. Dit hoofdstuk positioneert de GAS Portalen in het stelsel, waarin de ketens uit de OGAS als basis zijn gebruikt. In onderstaande is met de rode omlijning weergegeven welke capabilities in deze keten worden ondersteund. Met de gele omlijning is aangegeven dat er sprake is van afhankelijkheden met aanliggende capabilities.

Het doel van de omgevingswet is het gebruikersgemak verhogen, een integrale en actieve aanpak stimuleren en processen versnellen en verbeteren. De Portalen spelen hierbij een belangrijke rol. Het helpt de gebruiker bij de integrale ontsluiting van informatie.

Het doel van Portalen is, in combinatie met de gebruikers- en beheertoepassingen, de afnemers te ondersteunen bij het uitvoeren van bedrijfsprocessen met betrekking tot de Omgevingswet.

Hiermee biedt Portalen vanuit de portalen toegang tot diverse gebruikerstoepassingen en voorzieningen voor authenticatie. Portalen biedt voornamelijk technische business services die ondersteunend zijn aan andere bedrijfsprocessen. Verder bevat Portalen enkele beheerprocessen.

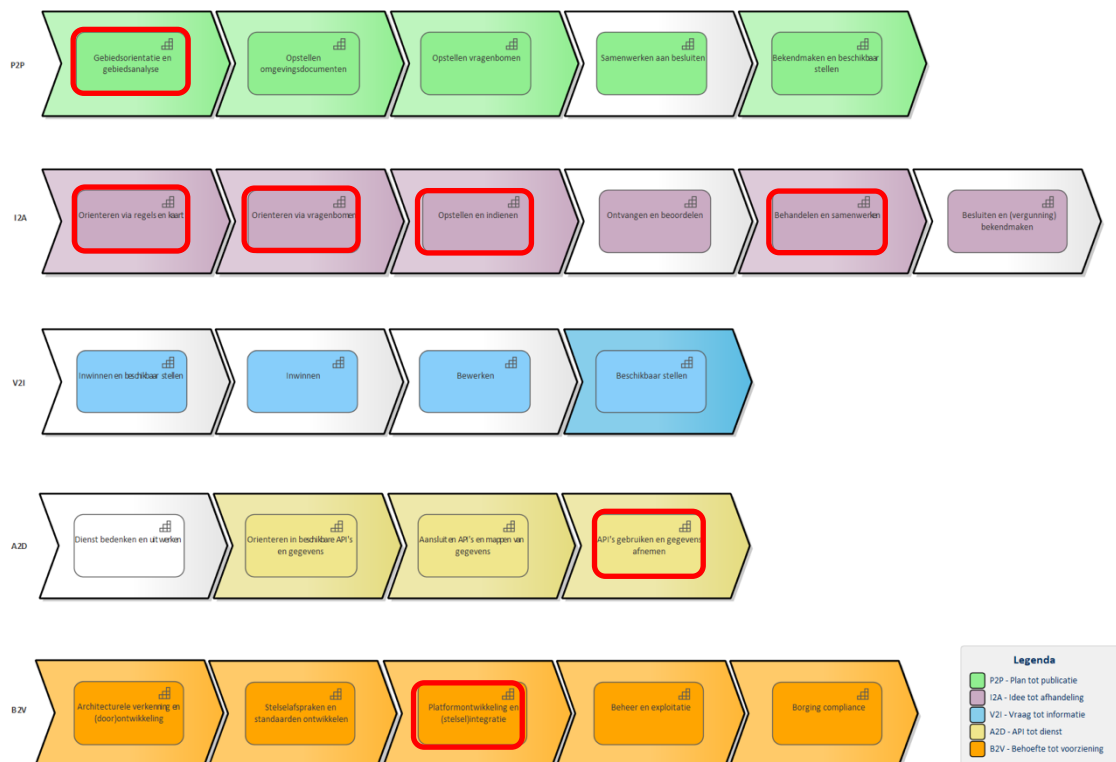
De genoemde toepassingen worden ondersteund met technische functies zoals:

- Toegang via elektronische authenticatiemiddelen (IAM);
- Sessiemangement;
- Beheer van content en documenten;
- Zoekfunctionaliteit voor de algemene informatie.

De technische functies voor toegang en sessiemanagement zorgen ervoor dat:

- Gebruikers op basis van rollen toegang krijgt tot de relevante gebruikerstoepassingen;
- Geauthenticeerde gebruikers ook direct geauthenticeerde zijn in de achterliggende gebruikerstoepassingen;
- Sessiegegevens en het gebruikersprofiel gebruikt kunnen worden in de actieve gebruikerstoepassingen. Hierdoor kan naadloos geschakeld worden van de ene naar de andere toepassing.

In de onderstaande figuur wordt aangegeven aan welke hoofdcapabilities de portalen zijn toegewezen.

Figuur 1 - Positionering GAS

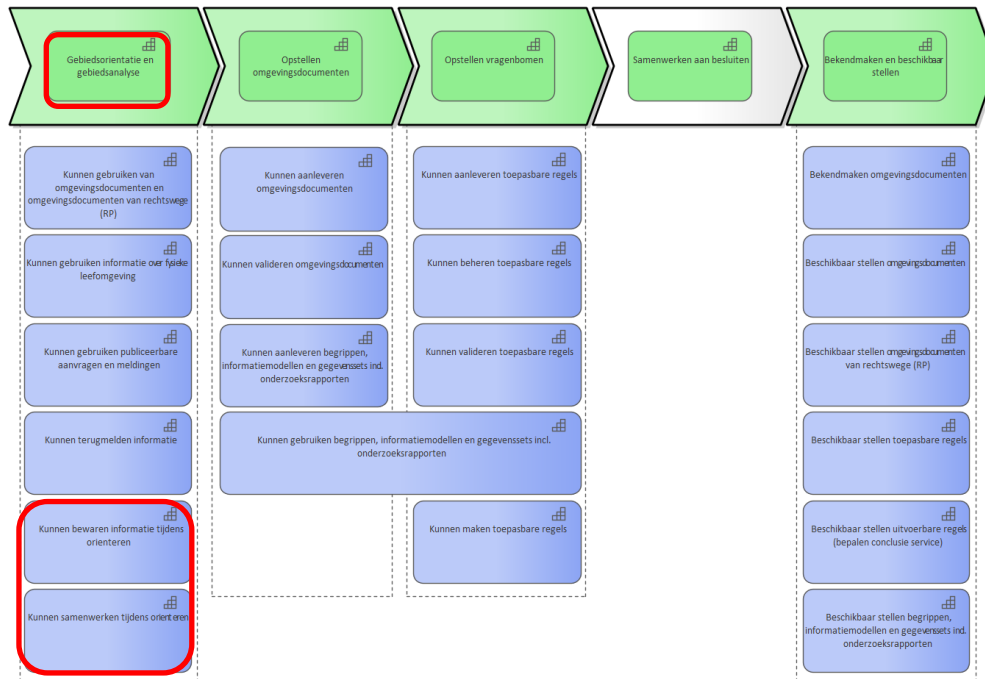
In deze GAS wordt vooral gekeken naar het raamwerk waarbinnen de portalen worden gefaciliteerd en de 4 instanties van portalen zoals deze aanwezig zijn binnen DSO-LV. Deze portalen zijn:

- Omgevingswetportaal
- Samenwerkportaal
- Ontwikkelaarsportaal
- Beheerportaal

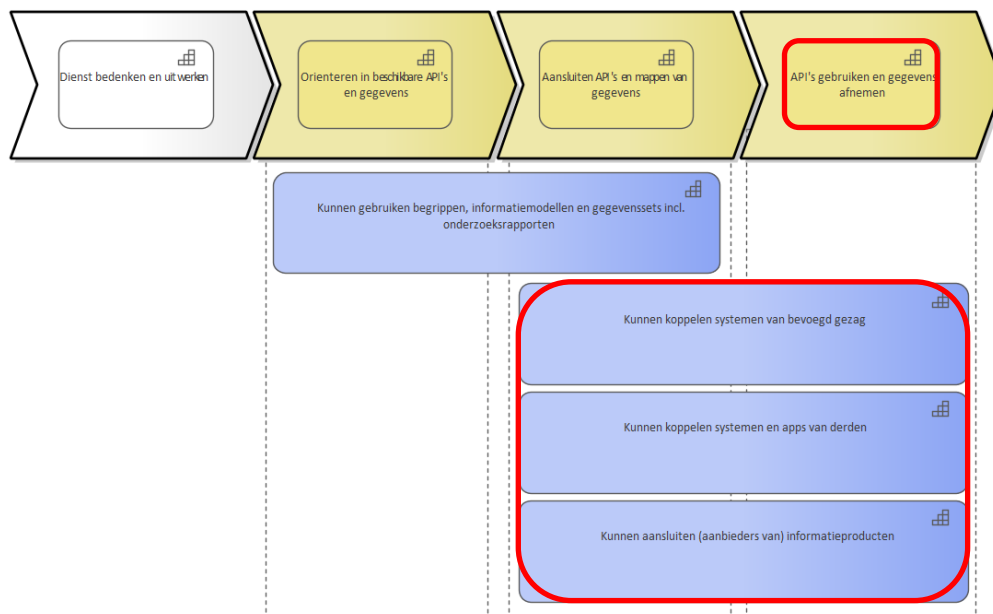
De meer specifieke gebruikersfunctionaliteit is beschreven in de GAS-en Gebruikerstoepassingen, Viewer Regel en Kaart en Samenwerkfunctionaliteit.

3.1 **Overzicht capabilities**

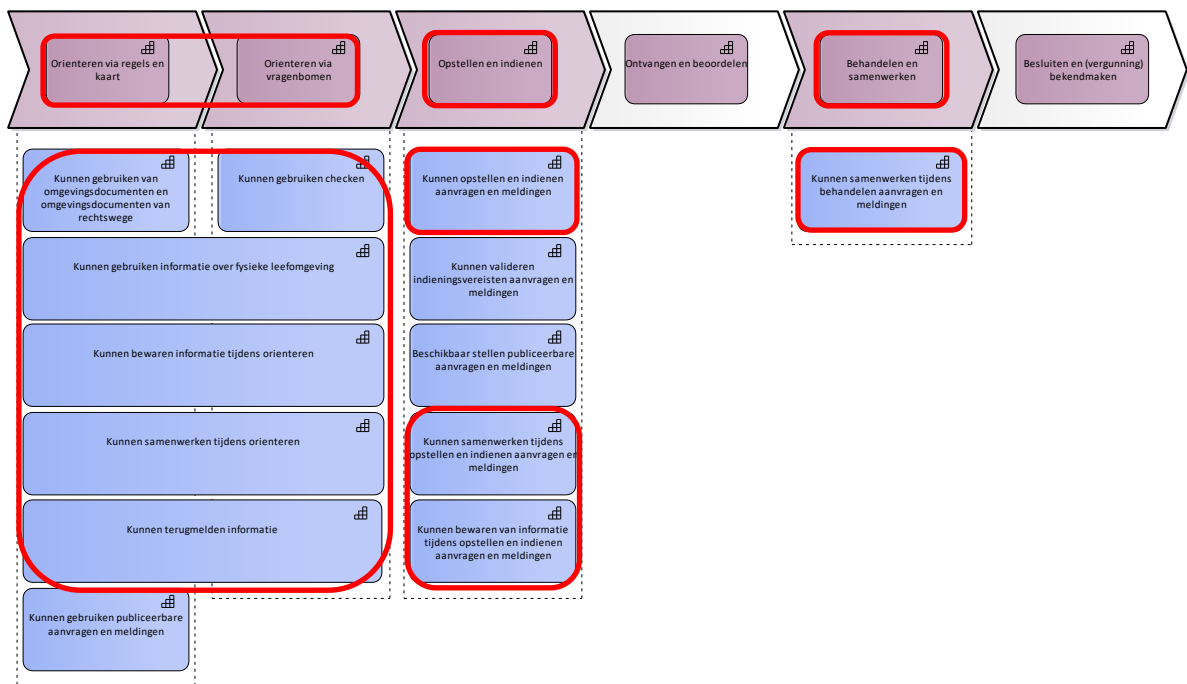
In deze paragraaf wordt de positionering en de context van portalen t.o.v. van het gehele stelsel weergegeven. Het stelsel wordt hier beschouwd vanuit de relevante waardeketens en de bijbehorende specifieke capabilities.

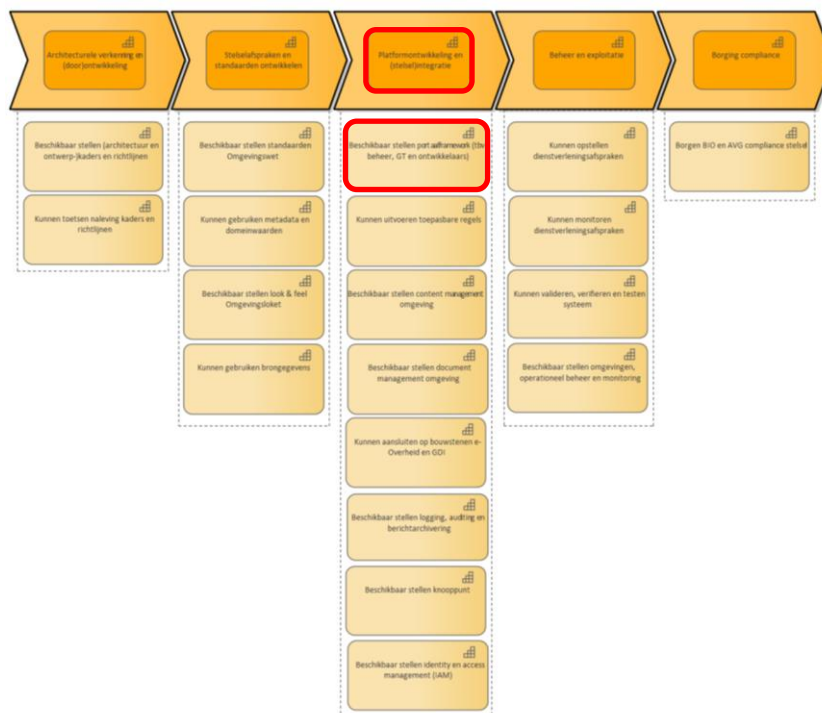
Figuur 3 - Ondersteuning capabilities in de keten "van Plan tot Publicatie"

Figuur 2 - Ondersteuning capabilities in de keten "van API tot Dienst"

Figuur 4 - Ondersteuning capabilities in de keten "van Vraag tot Informatie"

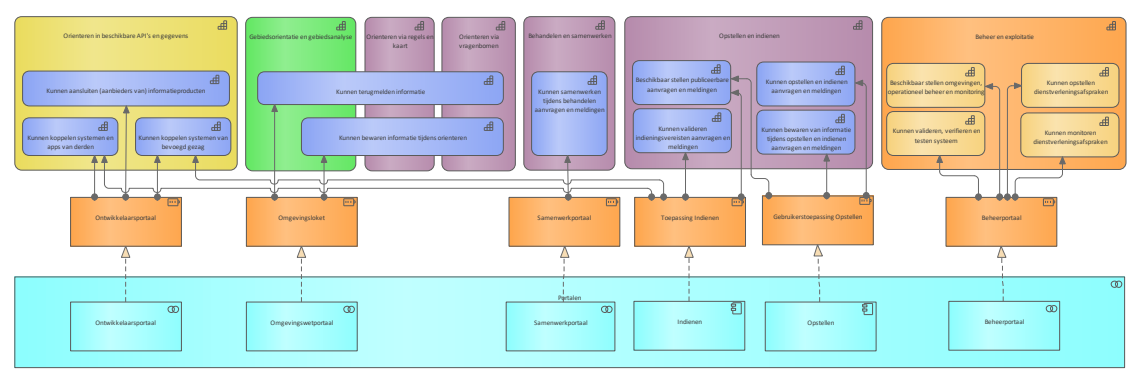

Figuur 5 - Ondersteuning capabilities in de keten "van Behoeft tot Voorziening"

3.2

Resources

Deze paragraaf beschrijft de relevante resources voor deze GAS. Resources zijn mensen of systemen die worden toegewezen aan één of meer capabilities. Het gaat hierbij primair om resources die beschikbaar worden gesteld vanuit de landelijke voorziening(en). In dit geval worden ze gerealiseerd door de componentcluster gebruikerstoepassingen binnen DSO-LV. Deze zogenaamde toewijzing vanuit de voorziening is gevisualiseerd in Figuur 3.

Figuur 7 - Resources toegewezen aan capabilities

De Portalen realiseren de resources:

#	Resource	Toelichting
	Ontwikkelaarsportaal	<p>Het Ontwikkelaarsportaal ontsluit alle DSO-LV toepassingen voor ontwikkelaars. Ontwikkelaars kunnen hier instructies vinden en documentatie opvragen, maar ook API's uitproberen. Daarnaast kan via een geïntegreerd online forum kennis en ervaring worden gedeeld met collega-ontwikkelaars.</p> <p>De generieke technische functies zijn onderdeel van de portaalfunctie.</p> <p>De onderstaande toepassingen vallen onder de applicatiesamenwerking Ontwikkelaarsportaal:</p> <ul style="list-style-type: none">• Instructies en documentatie;• API Register;• Dashboard (monitoring);• Forum (community).
	Omgevingsloket	<p>Het Omgevingswetportaal ontsluit algemene informatie, zoals een landingspagina en een verzameling gebruikerstoepassingen. Alle onderdelen hebben dezelfde look & feel. De generieke technische functies zijn onderdeel van de portaalfunctie.</p> <p>De onderstaande gebruikerstoepassingen vallen onder de applicatiesamenwerking Omgevingswetportaal:</p> <ul style="list-style-type: none">• Viewer Regel & Kaart (oriënteren via de kaart);• Checken (oriënteren via vragenbomen);

Figuur 6 - Ondersteuning capabilities in de enabling-keten

		<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen (opstellen van een aanvraag of melding).
	Samenwerkportaal	<p>Het Samenwerkportaal ontsluit de gebruikerstoepassingen voor samenwerkende bevoegde gezagen, burgers en bedrijven. Dit vormt een onderdeel van de Samenwerkfunctionaliteit. Het raamwerk van het Samenwerkportaal heeft dezelfde look & feel als het Omgevingswetportaal. De generieke technische functies zijn onderdeel van de portaalfunctie.</p> <p>De onderstaande toepassingen vallen onder de applicatiesamenwerking Samenwerkportaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken aan behandelen; • Samenwerken aan initiatieven (nog niet in scope); • Samenwerken aan plannen (nog niet in scope).
	Beheerportaal	<p>Het Beheerportaal ontsluit alle DSO-LV toepassingen voor beheerders. Dit betreft minimaal een doorverwijzing naar de achterliggende applicatiecomponenten (bij marktpakketten) en maximaal een geïntegreerde beheertoepassing (bij maatwerkapplicaties). De generieke technische functies zijn onderdeel van de portaalfunctie. Ook het raamwerk van het beheerportaal heeft dezelfde look & feel als het Omgevingswetportaal. Bijvoorbeeld de onderstaande toepassingen vallen onder de applicatiesamenwerking Beheerportaal:</p> <p>Te ontsluiten beheertoepassingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfbediening Knooppunt; • Zelfbediening Stelselcatalogus; • Beheerfunctionaliteit toepasbare regels; • Beheerfunctionaliteit autoriseren en machtigen; • Beheerfunctionaliteit content; (zie ook hoofdstuk Beheer) • Beheerfunctionaliteit documenten; (Zie ook GAS Gebruikerstoepassingen omdat het hier dienst als beheertoepassing vanwege storagefunctie voor opstellen indienen en samenwerken) <p>Specifieke portaalcontext zoals genoemd in deze GAS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beheerfunctionaliteit portalen; • Beheerfunctionaliteit sessiemanagement.

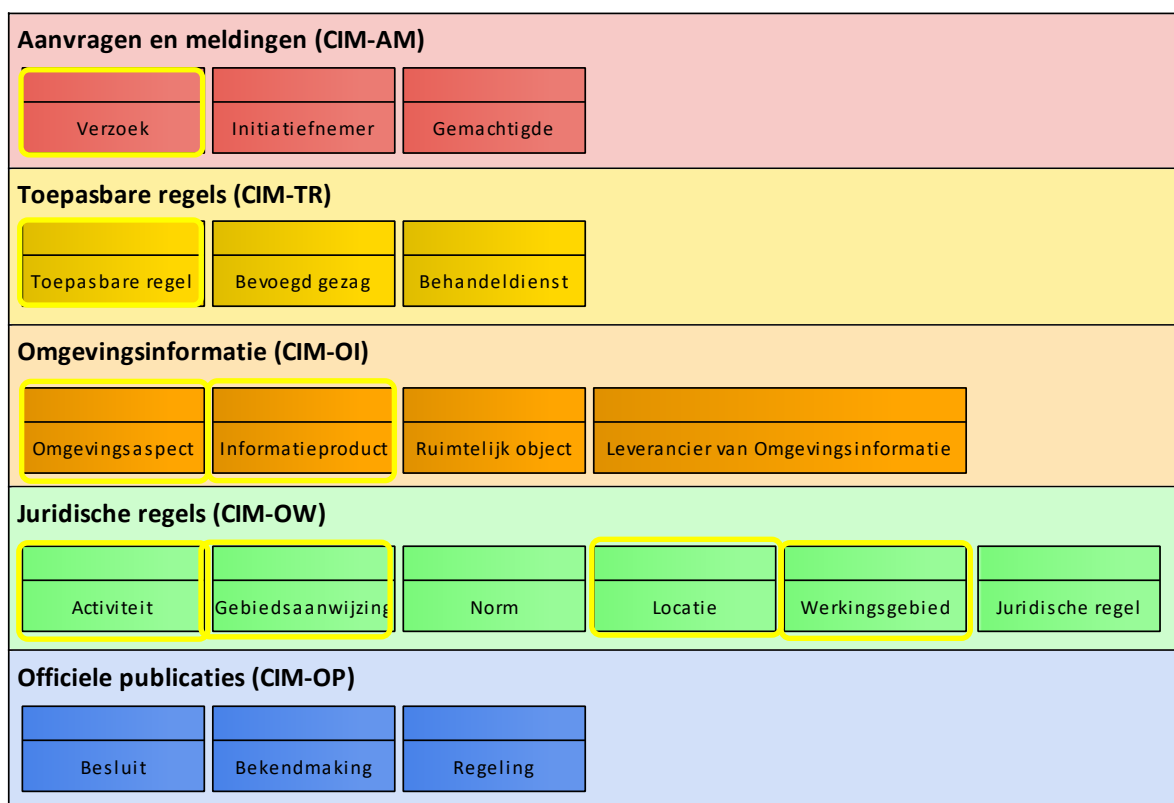
4 Informatie

In dit hoofdstuk wordt de Informatielaag beschreven van de Portalen, deze is bepalend voor de te kiezen oplossingen. Dit hoofdstuk positioneert de GAS Portalen in het stelsel, waarin de OGAS als basis is gepresenteerd.

De onderdelen in dit hoofdstuk worden in algemene zin beschreven in de OGAS. Deze GAS maakt een uitsnede op de onderdelen die van toepassingen zijn voor de Portalen.

4.1 (bedrijfs)objectenmodel

Deze paragraaf beschrijft de (bedrijfs)objecten die van toepassingen zijn voor deze GAS. De objecten met een rode rand (niet in deze GAS aanwezig) zijn de bedrijfsobjecten die primair door de gebruikerstoepassingen worden opgesteld en beheerd; de geelomrande objecten hebben een afhankelijkheid met de portalen.

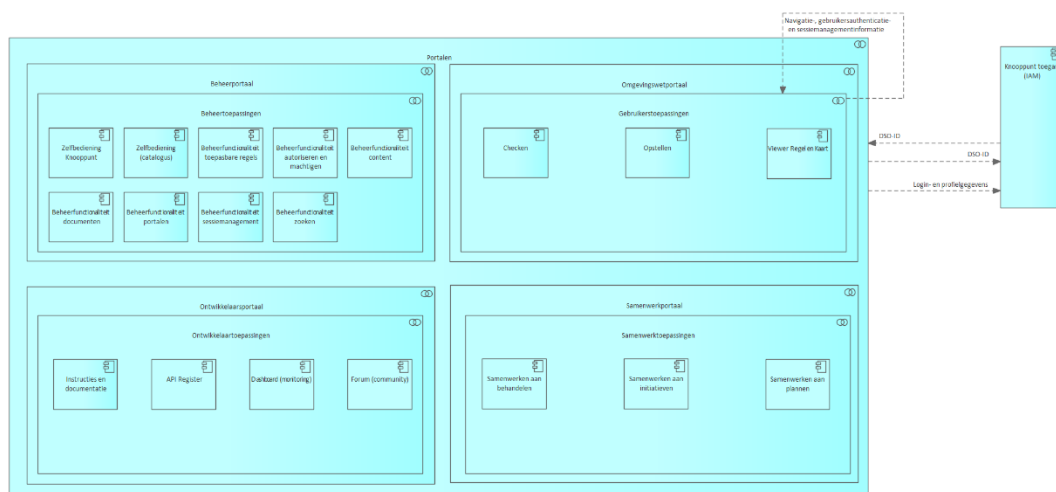

Figuur 8 – Bedrijfsobjectenmodel (BOM)

Een nadere toelichting op de afzonderlijke bedrijfsobjecten is terug te vinden in de OGAS.

4.2 Informatie-uitwisseling

In de volgende paragrafen wordt de informatie-uitwisseling beschreven die plaatsvindt binnen het DSO-LV en de interactie met de omgeving. In de onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van deze componenten.

Figuur 9 - Informatiestromen portalen

Hieronder worden de onderdelen waarmee informatie wordt uitgewisseld toegelicht. Daarnaast wordt de semantiek van betreffende informatie-uitwisseling beschreven en worden de relevante standaarden benoemd.

#	Informatiestroom	Van	Naar	Toelichting
1	DSO-ID	DSO-LV Portalen	Knooppunt toegang (IAM)	ID dat de sessie voor de gebruiker uniek maakt
2	DSO-ID	Knooppunt toegang (IAM)	DSO-LV Portalen	idem
3	Login- en profielgegevens	DSO-LV Portalen	Knooppunt toegang (IAM)	Gegevens voor geautoriseerde toegang
6	Navigatie-, gebruikersauthenticatie- en sessiemanagement-informatie	Gebruikerstoepassingen	Gebruikerstoepassingen	Als na Checken de gebruiker inlogt voor Indienen, blijven de gebruikers- en navigatiegegevens bewaard.

Zie de OGAS voor een nadere toelichting van de DSO-LV-componenten en de Landelijke componenten.

4.3 Standaarden

In deze paragraaf worden de aanvullingen/uitzonderingen op standaarden (benoemd in de OGAS) beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

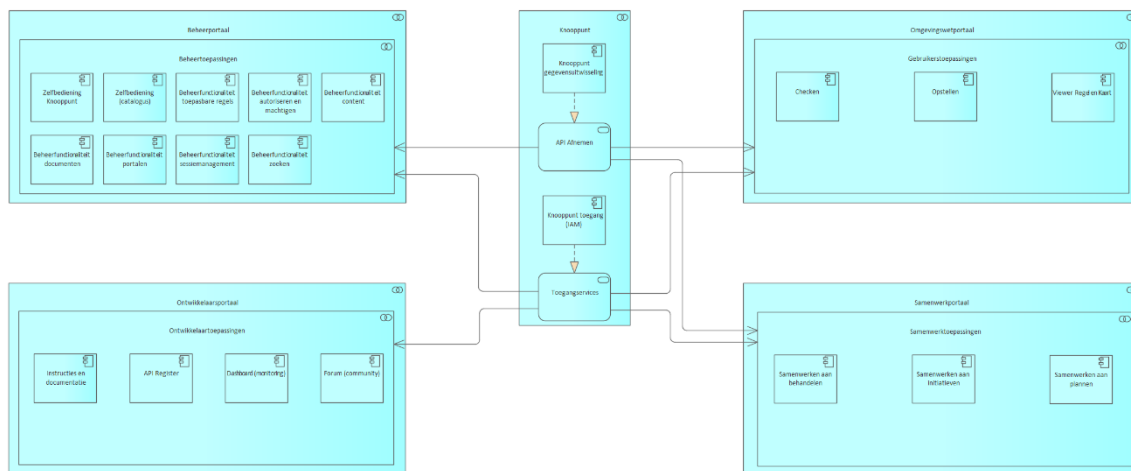
Naam	Omschrijving	Bron	Beherende organisatie	Versie	Informatie
WCAG	Richtlijn voor Digitoegankelijkheid	https://www.w3.org/TR/WCAG21/	W3C	2.1	De toegankelijkheidseisen die voor Nederlandse (semi-) overheidsorganisaties verplicht zijn staan in de internationale standaard Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1.

5 Applicatie

In dit hoofdstuk wordt de applicatielaag beschreven van Portalen, deze is bepalend voor de te kiezen oplossingen.

5.1 Applicatiecomponenten

Deze paragraaf beschrijft de applicatiecomponenten die van toepassingen zijn op deze GAS.

Figuur 10 - Applicatie-integratie Portalen

5.2 Koppelvlakken

In deze paragraaf wordt beschreven met welke componenten uit de omgeving er interactie is en wat de relevante services hierbij zijn.

De ontsluiting van de data en businesslogica vanuit de backend gaat altijd met behulp van services. Deze services zijn alleen via het Knooppunt bereikbaar.

#	Applicatieservice	Toelichting
---	-------------------	-------------

De portalen bieden geen services (in de vorm van API's) aan.

In de tabel hieronder wordt een overzicht gegeven van de componenten waarmee interactie plaatsvindt. In de OGAS staat een compleet overzicht en uitlag van de componenten die hieronder wordt genoemd.

#	Component	Service	Toelichting
1.	Knooppunt gegevensuitwisseling	API Afnemen	Afnemen van het API profiel en vervolgens faciliteren van de API door de aanroep door te zetten naar de betreffende API-aanbieder en de

#	Component	Service	Toelichting
			gegevens die het oplevert terug te geven aan de API-gebruiker.
2.	Knooppunt Toegang (IAM)	Toegangservices	Set van API's die de toegang, authenticatie, gebruikersregistratie et cetera ondersteunen. Voor nadere specificatie zie de GAS Knooppunt Toegang (IAM).

De component Portalen is een belangrijke herbruikbare component binnen het DSO-LV voor bijvoorbeeld Gebruikerstoepassingen.

5.3 **Herbruikbare bouwblokken**

Eén van de leidende DSO principes geeft aan dat componenten herbruikbare functies gebruiken.

Er wordt gestreefd naar efficiënt en effectief ontwikkelen van het DSO. Om dit te realiseren wordt bij het ontwikkelen van stelsel componenten zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van generieke bouwblokken. Hierbij wordt expliciet gekeken naar GDI-bouwblokken, e-Overheid bouwblokken en DSO-bouwblokken. Als een bouwblok niet beschikbaar is wordt deze eenmalig ontwikkeld voor het stelsel en hergebruikt door andere stelsel componenten. Hierdoor wordt functionaliteit op één plek ontwikkeld en hergebruikt.

Er is een lijst met herbruikbare DSO-bouwblokken. Deze DSO-bouwblokken kunnen door alle strategische ontwikkelpartners geleverd worden. Waar de functionaliteit van een DSO-bouwblok past binnen een stelsel component is gebruik verplicht. Om hiervan af te wijken moet onderbouwd worden waarom er geen gebruik wordt gemaakt van het DSO-bouwblok. Afwijkingen kan alleen na akkoord van de Stelsel Architectuur Board (SAB).

5.3.1 **Gebruiken**

Op basis van een globale analyse zijn onderstaande herbruikbare bouwblokken geselecteerd. De toelichting bij de bouwblokken is letterlijk overgenomen uit de lijst met herbruikbare bouwblokken uit de OGAS.

De volgende bouwblokken worden specifiek door Portalen afgenomen als DSO-, Alliantie- of GDI-bouwblok of als e-overheid bouwsteen.

#	Bouwblok	Type ¹	Toelichting
	CMS	RWS RIVA	Content Management Systeem

¹ SP: Standaard Platform, RIVA: Rijkswaterstaat specifieke bouwblokken.

6 Netwerk

In dit hoofdstuk wordt de Netwerklaag beschreven van Portalen, deze is bepalend voor de te kiezen oplossingen.

Op het niveau van de GAS wordt in principe geen uitspraak gedaan over de onderliggende Netwerklaag. Wel worden eisen vanuit het DSO gesteld aan de onderliggende Netwerklaag. De Netwerklaag wordt concreet uitgewerkt in de Overall Project Start Architectuur (OPSA) en de individuele PSA's.

6.1 *Eisen aan Netwerklaag*

In deze paragraaf worden de aanvullingen/uitzonderingen op Netwerklaag beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

Zie OGAS. Geen uitzonderingen.

6.2 *Aansluiting andere omgevingen*

In deze paragraaf worden de bouwblokken uit andere omgevingen benoemd waarop een aansluiting noodzakelijk is.

Applicatiecomponenten	RoI	Via	Omgeving(en)
-----------------------	-----	-----	--------------

Zie OGAS. Geen uitzonderingen.

7 Beheer

In dit hoofdstuk worden de aanvullingen/uitzonderingen op beheeraspecten (benoemd in de OGAS) beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

7.1 ***Beheertoepassingen***

Voor de configuratie van de portalen is er naast de standaard CMS interface voor content ook een portaal beheertoepassing voor portaalmanagement, configuratie beheerportaal, deeplinks, sessiedata, autorisaties en algemene instellingen.

8 Beveiliging en Privacy

In dit hoofdstuk worden de aanvullingen/uitzonderingen op de beveiliging en privacy (benoemd in de OGAS) beschreven die van toepassing zijn voor deze GAS.

De relevante beveiliging en privacyaspecten worden beschreven als een pijler voor een betrouwbare serviceverlening. Betrouwbaarheid is in de context van beveiliging en privacy het inbouwen van die mechanismen die bescherming van informatie tot doel hebben.

8.1 *BIV-classificaties*

In de volgende tabel wordt voor resources en de betrokken capabilities de classificatie geduid op basis van de classificering zoals beschreven in de OGAS.

8.1.1 *Beschikbaarheid*

Capabilities	Classificatie	Toelichting
Omgevingswetportaal	Hoog	Voor Burgers en Bedrijven is het de verwachting dat het portaal altijd beschikbaar is hoewel dit voor het vergunningsaanvraagproces niet strict nodig is.
Samenwerkportaal	Midden	Indien het portaal niet beschikbaar is kan men op een later tijdstip terugkomen.
Beheerportaal	Midden	Indien het portaal niet beschikbaar is kan men op een later tijdstip terugkomen. Bij calamiteiten kunnen de beheertoepassingen binnen de eigen beheerorganisatie worden benaderd.
Ontwikkelaarsportaal	Midden	Indien het portaal niet beschikbaar is kan men op een later tijdstip terugkomen.

De oplossing moet 7 dagen per week, 24 uur per dag open zijn.

8.1.2 *Integriteit*

Capabilities	Classificatie	Toelichting
Omgevingswetportaal	Midden	Het is aan de toepassingen binnen het portaal om de juiste gegevens te tonen conform de werkelijkheid.
Samenwerkportaal	Midden	Het is aan de toepassingen binnen het portaal om de juiste gegevens te tonen conform de werkelijkheid.
Beheerportaal	Midden	Het is aan de toepassingen binnen het portaal om de juiste gegevens te tonen conform de werkelijkheid.

Ontwikkelaarsportaal	Midden	Het is aan de toepassingen binnen het portaal om de juiste gegevens te tonen conform de werkelijkheid.
----------------------	--------	--

Het Omgevingswetportaal is zowel zonder als met authenticatie te gebruiken.

Gebruikers moeten zich authenticeren als ze een map willen gebruiken. Vanuit onderhoudbaarheid en consistentie wordt dit op één plek en eenmalig gedefinieerd.

Het Beheerportaal en het Samenwerkportaal zijn alleen met authenticatie te gebruiken.

Het Ontwikkelaarsportaal is voornamelijk zonder authenticatie te gebruiken.

Er is een herbruikbare beveiligingscomponent Toegang t.b.v. authenticatie en autorisatie. Alle toegang tot applicaties verloopt via deze beveiligingscomponent. Applicaties voeren zelf geen authenticatie en autorisatie uit maar delegeren dit naar de beveiligingscomponent. De rollen met bijbehorende rechten in een map wordt met de gebruikerstoepassing beheerd.

8.1.3 *Vertrouwelijkheid*

De gebruikte gegevens zijn persoonlijk en vanuit Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) hebben deze gegevens een hoge vertrouwelijkheidgraad.

De gegevens opgeslagen in het component CMS kennen een lage vertrouwelijkheidsgraad. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit wet- en beleidsteksten en zijn algemeen van aard. Vanuit Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) hebben deze gegevens geen hogere vertrouwelijkheidsgraad.

De gegevens opgeslagen in het component sessiemanagement kunnen een hoge vertrouwelijkheidsgraad hebben. De gebruikte gegevens kunnen persoonlijk zijn en vanuit Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) hebben deze gegevens een hoge vertrouwelijkheidsgraad.

Bij ontwerp, realisatie en testen zal extra aandacht zijn voor binnen het Digitaal Loket Omgevingswet extra relevante beveiligingsaspecten zoals:

- risico's met betrekking tot het delen van sessiegegevens, bijvoorbeeld met gebruik van permalinks;
- gebruik van meerdere tabbladen binnen één sessie;
- gebruik van meerdere tabbladen voor parallelle sessies. Denk aan een architectenbureau die gemachtigd is door meerdere initiatiefnemers.

In de PSA zal dit nader uitgewerkt worden.

Capabilities	Classificatie	Toelichting
Omgevingswetportaal	Hoog	Zie boven.
Samenwerkportaal	Hoog	Dit is een gesloten omgeving die alleen via eHerkenning is te benaderen. De overwegingen om tot een besluit te komen zijn zeker vertrouwelijk.

Beheerportaal	Hoog	Dit is een gesloten omgeving die alleen via eHerkenning is te benaderen. Binnen de beheertoepassingen kunnen zeker vertrouwelijke gegevens worden verwerkt.
Ontwikkelaarsportaal	Midden	Geïmplementeerd met een standaard CMS en informatie is vooral publiek. In de API informatie die wordt aangeboden zitten geen vertrouwelijke gegevens.

Bijlage A: Bronnen

In deze bijlage worden de voor dit document gebruikte bronnen beschreven.

Referentie	Document	Omschrijving
1	Peter Visser et al, (2015). <i>Project Digitale Agenda Omgevingswet</i> . Versie: 1.0. Den Haag: Ministerie van IenM.	Document dat de 'de Rol van ICT voor de Omgevingswet' beschrijft.
2	Huibert-Jan Lekkerkerk et al. (2016) Globaal Programma van Eisen DSO versie:2.3. Den Haag: Ministerie van IenM	Globaal Programma van Eisen
3	Stephen Oostenbrink, SO, (2015). DSO – Blueprint – Overall GAS. Versie:0.98. Den Haag: RWS.	Overall GAS
4	Visiedocument Digitalisering Omgevingswet. Versie 1.0. Den Haag: Ministerie van IenM.	Visiedocument Digitalisering Omgevingswet
5	Peter Visser et al, (2016). Doelarchitectuur van het digitaal stelsel ter ondersteuning van de uitvoering van de Omgevingswet in 2018. Versie:2.0. Den Haag: Ministerie van IenM.	Doelarchitectuur van het digitaal stelsel ter ondersteuning van de uitvoering van de Omgevingswet in 2018
6	Oostenbrink, S. (2016). DSO-bouwblokken. Versie: 0.2.5. Den Haag: PDSO.	Lijst met herbruikbare DSO-bouwblokken.